

Český expert: Šílené ceny elektřiny. Díky Německu. Vystupme, řekl jsem. A co mi řekli?

- CZ24 News | 13. prosince 2021

ČESKO: Ceny energií budou dál stoupat, hlavně vlivem spekulací s emisními povolenkami. Kdyby stát chtěl, může problém rázně vyřešit a odmítnout závislost domácích cen elektřiny na německé burze. Řekl to expert v oblasti energetiky a bývalý místopředseda Energetického regulačního úřadu Ivan Noveský. Problém prý je, že příslušným orgánům schází odvaha kvůli možné kritice ze strany EU. „Stát by měl začít fungovat a jednat ve prospěch svých občanů. Když jsou ceny energií vysoké i pro Němce, co má dělat český důchodce? Oběsit se?“ ptá se znepokojeně Noveský.

V médiích se objevily zprávy, že po krachu Bohemia Energy stále někteří bývalí klienti možná ani nevědí, že jsou u dodavatelů poslední instance (DPI) a musejí si domluvit nové smlouvy. Jak je to možné?

Je to hrozná situace. Často může jít o seniory, kteří se v tom neorientují nebo často bohužel ani nevědí, že byli u Bohemia Energy. To je důsledek toho šíleného systému uzavírání smluv po telefonu, kdy ti lidé třeba špatně slyší a vlastně ani netuší, že v tu chvíli svou odpovědí podepsali smlouvu. Spoustu lidí tohle vůbec netuší, a pokud se je nepodaří včas zkontaktovat, dostanou se do neoprávněného odběru, a až jim potom jednou dorazí vyúčtování, skončí to tragicky.

Nedávno jsem byl na jedné debatě, které se zúčastnilo i vedení ČEZ, Innogy a Eonu, a říkal jsem tam, že to celé šlo řešit mnohem efektivněji, pokud by Energetický regulační úřad (ERÚ) rychle vydal vyhlášku, ve které mělo být řečeno, že všechny tyto zákazníky automaticky přejímají DPI za existujících podmínek a postupně s nimi pak budou vše řešit, aby na to byl dostatek času. Hlavně ta vyhláška měla obsahovat i to, aby DPI po původním dodavateli vymáhali, co je potřeba, protože tam byly platné smlouvy. DPI coby velké společnosti mají mnohem lepší možnosti a sílu, než aby proti Bohemia Energy šli soudně bývalí klienti. Takhle se to mělo řešit. Od krachu přitom uběhl měsíc a půl a neděje se nic. Podle informací z vedení ČEZ se nedaří zkontaktovat řádově desítky tisíc lidí. Podobně i další společnosti, které jsou dodavateli poslední instance. Vyhlášku ERÚ lze celým legislativním procesem protáhnout během několika dnů, to není nic náročného. Jenže se nic takového nestalo.

I nejmenší finanční příspěvek velice pomáhá! Děkujeme!

CHCI PŘÍSPĚT

Jak si vysvětlujete, že ERÚ nekoná a vedení státu na ně netlačí? Z jedné strany slyšíme, jak to stát řeší, ale podle vás zdaleka nevyužívá ty nejefektivnější způsoby. Proč se tedy podle

vás nic adekvátního neděje?

To je skvělá otázka, ale bohužel ne na mě. Tuto otázku si pokládám často a snažím se kvůli tomu spolupracovat se všemi možnými skupinami, které se ve věci angažují, píší dopisy politikům atd. Bývalá předsedkyně ERÚ Alena Vitásková psala dopis, ale nejenom ona. Iniciativ, které současným i budoucím vládním činitelům píší, je hodně. Problém sám nezmizí, naopak.

Víte, jaký bude nejhorší problém? Až těm lidem jednou dorazí vyúčtování, které pro ně bude likvidační, tak se spousta z nich zhroutlí. Zvláště u těch starších to přivodí zdravotní problémy. Zcela vážně to bude na infarkt. Nechci si ani představovat, co to s těmi lidmi způsobí. Svého času jsem se věnoval finanční gramotnosti a zažil jsem mnoho tragických případů. Když se někdo dostane do dluhové pasti, nemá prakticky šance se z toho dostat ven. Důvodem je i to, že takoví lidé jsou v podstatě nepoužitelní pro legální trh práce, protože nemají zájem oficiálně pracovat, když jim stejně většina platu je strhávána na exekuce. Sice teď přišly nějaké drobné úlevy, Milostivé léto, ale to ty lidi nezachrání. Situace bude zlá a strašlivě se to vymstí. Jak staré končící vládní garnituře, tak nové vládě.

Co všechno utváří finální cenu elektrické energie pro spotřebitele? Podnikatel Jan Dienstl před časem řekl, že oni jsou schopni vyrobit kilowatthodinu za 20 haléřů, ale lidi ji pak kupují za pět a v budoucnu i deset korun...

Ty haléře, o kterých mluvíte, to je výrobní cena. Výrazně to zdražují tolik skloňované emisní povolenky, s nimiž se teď ve světě obchoduje a jsou předmětem spekulací. Kolega Hynek Beran nedávno mluvil o tom, že s nimi obchodují třeba i americké penzijní fondy. Proč má český člověk, který živoří, sponzorovat bohatého amerického důchodce?

Varovné také je, že není možné dobrat se k tomu, kdo všechno povolenky vlastní. Ani poslanci Evropského parlamentu to nebyli v Bruselu schopni zjistit. Zaslechl jsem i spekulace, že většinu povolenek drží čínská centrální banka. Nic proti Číňanům, ale proč my tady odstavujeme elektrárny a zatěžujeme naše lidi extrémními cenami, aby oni si tam uváděli do provozu stovky nových uhelných elektráren? To jsme blázni? Evropa má na světové emise naprosto zanedbatelný vliv. Pokud to my v EU o nějaká směšná procenta snížíme, z celkového světového pohledu to je kapka v moři bez jakéhokoli efektu. Nedává naprosto žádný smysl, aby čeští spotřebitelé ze svých kapes pomáhali bohatnout různým spekulantům v zahraničí, když to na stav CO2 u nás stejně nemá žádný vliv. Smysl je v tom, abychom měli čisté životní prostředí, a to si můžeme uhlídat sami, aniž to brutálně zaplatí občané.

U koncové ceny elektřiny ale nejde jen o povolenky. Kde se ta finální cena tvoří?

Na německé burze a tento systém cenu vytváří podle aktuální ceny plynu, což pro Českou republiku postrádá jakýkoli smysl a logiku. V rámci České republiky se z plynu vyrábí naprosto zanedbatelné množství elektřiny, pro nás jsou dva základní zdroje uhlí a jádro.

Přitom jsme ale napojeni na evropský systém, který cenu elektřiny vytváří právě na základě cen plynu. Nedává to pro nás žádný smysl, naopak je to škodlivé. Jaký je význam, aby se cena námi vyrobené elektřiny pro naše spotřebitele tvořila podle německých pravidel? Netřeba připomínat, že Němci už léta likvidují vlastní jaderné elektrárny, orientují se na tzv. obnovitelné zdroje a pak to dopadne tak, že méně fouká vítr a ceny letí vzhůru. Nejde jen o jádro, Němci odstavují i černouhelné zdroje. Obojí je absolutně ekologické. Naposledy takhle odstavili černouhelnou elektrárnu v Hamburgu, která byla z roku 2015 nebo 2016, byla to absolutní špička, jakou jsme jim mohli závidět. Oni ji prostě vypínají jenom proto, že to odmítají Zelení. Bylo to téměř bezemisní zařízení, uhlí se tam dodávalo přímo z přístavu. Místo toho reaktivují staré hnědouhelné elektrárny a Německo se z

hlediska emisí dostává na začátek 90. let. Tohle chceme? Šílenost.

Musel jsem se zasmát, když jeden můj známý říkal, že růst ceny elektřiny způsobilo omezení dodávek plynu z Ruska. Vím o omezení norského plynu a o tom, že Američané přesměrovali lodě s plynem určené do Evropy směrem do Asie, vím také o tom, že Nizozemci odstavují své největší těžební pole na plyn. Ale že by Rusové nedodali byť jediný kubík plynu, o tom fakt nevím. Je tu jiný problém. Takže u nás by klidně cena za kilowatthodinu mohla být dvě koruny a profit by na tom měli všichni. Jenže tam musí zasáhnout stát, nikdo jiný. Stát se musí o lidi postarat, od toho tady je. Jinak selhává role státu.

Je možné se z toho evropského systému, z něhož se odvíjejí ceny elektřiny vyvázat?

Pokud jde o emisní povolenky, vědělo se, že ceny mohou vyšplhat ke 20 eurům. Původně se pohybovala kolem pěti až sedmi eur. Jenže dneska stojí 75 eur a všichni víme, že cena poleze přes 100 eur. Proč se na tom máme my podílet? Výsledek bude takový, že pouhé tři státy, Česká republika, Polsko a Bulharsko, budou v roce 2030 tvořit 95 procent finančních prostředků z povolenek.

Současné ceny už není schopno mnoho lidí platit a představte si, co se bude dít, až ceny polezou ještě výš. Jestli z toho evropského systému nevypadneme, dopadne to špatně. My jsme nuceni tu nesmyslně platit německé ceny za elektřinu, ale už nám k tomu jaksi zapomněli dát německé platy. Nemůžete napálit stejnou cenu tady a v Německu, kde jsou platy násobně vyšší.

Ptal jste se, jestli z toho evropského systému jde vystoupit. Jistěže ano. A proč to neuděláme? Jeden nejmenovaný náměstek na Ministerstvu průmyslu na to odpověděl, že to nemůžeme udělat, protože by nás EU pokárala. Pokárala! Chápete tu logiku? Slušné státy, které se o své občany starají, mají vlastní regulace a normální ceny. Ale ne, my si tady budeme svou vlastní elektřinu prodávat na základě podmínek z německé burzy... Existují státy EU, kteří v tom systému nejsou. Takže to jde, ale musí se chtít. Jestli se německý důchodce začne vystěhovávat z Německa, protože není ochoten tak vysoké ceny za energie platit, co má udělat český důchodce? Oběsit se? Zastřelit se nemůže, protože ani nemá na to, aby si koupil zbraň. Řešení je z toho systému prostě odejít a regulovat to v rámci ČR. Na nějaké kárání, že narušujeme evropskou koncepci, se můžeme vykašlat. Lidé tady padají do energetické bída. Vystupme z toho unijního systému a máme tady ERÚ nebo Ministerstvo financí, které dříve dělalo cenovou regulaci, která zastropuje cenu pro spotřebitele. Teď se cena tvoří mimo naše hranice, což je sice fajn pro obchodníky a spekulanty, ale ať se jdou politici zeptat do českých domácností, co na to říkají.

ZDROJ: parlamentnilisty